

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 19 Temmuz 2017
Sayı: 1291

22.06.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ülkemizde aile yapımızı ve sosyal dokumuzu bozucu boyutlara ulaşan, özellikle çocuklarımız ve gençlerimiz için her geçen gün büyüyen bir tehdit niteliğindeki uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığının nedenlerinin çok yönlü araştırılması ve önleyici çözüm yollarının tespiti amacıyla TBMM içtüzüğünün 104. ve 105. maddeleri ve Anayasa'nın 98. maddesi gereğince bir Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

Ömer Fethi Gürer
Niğde

Bilal Bektasoglu
Cinca

Fatma Kaplan Hünyet
Kocaeli M.
İRFAN BAKIR
ISPARTA

Zahide ZARITAN
Kocaeli M.
Kocaeli M.

Nurhan Altın Kaya
Bursa

Kann Arslan
Denizli
Gündüz

Öğür KAN SALICI
İstanbul

Atilla Sertel
İzmir M.

Dr. Nurettin Acar
Ankara M.

Didem ZENGİN
CHP İstanbul Milletvekili

SERIAL KURUMSAL
MERSİN

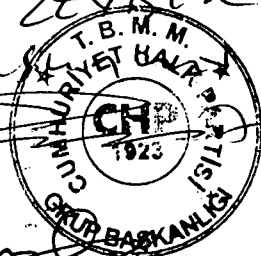
Senal Sarıhan
Ant.

Ali Haydar Hekverdi
Ankara

M. Hekverdi

Kemal ZERİK
Samsun

Mahmut Tanır
İstanbul

GEREKÇE

Yazılı ve görsel medyada hemen her gün ülkemizde uyuşturucu kullanan gençlerimizin ürkütücü görüntülerini izlemekteyiz. Öyle ki, uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığının küçük yaştaki çocuklarımıza kadar yaygınlaşması, aile yapımızın ve sosyal dokumuzun ciddi bir şekilde bozulmasına ve gelecekte ülkemizin güvenliğini de tehdit edici toplumsal sorunların ortaya çıkmasına neden olabilecektir. Bu nedenle sorunun ivedilikle ve ciddiyetle ele alınması gerekmektedir.

Uyuşturucu Madde Kullanım Sıklığında Yaşanan Artış

Birleşmiş Milletler Dünya Uyuşturucu Raporu'na¹ göre, yalnızca 2015 yılı içinde dünya genelinde 247 milyon insanın uyuşturucu kullandığı, 2014 yılında 207,400 kişinin madde bağlantılı ölüm sebebiyle hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir. Uyuşturucunun dünya genelinde sebep olduğu bu yıkıcı etki sebebiyle Birleşmiş Milletler 1987 yılından itibaren 26 Haziran tarihini Uyuşturucu Kullanımı ve Kaçakçılıkla Mücadele Günü olarak kabul etmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından 2006 yılında ilk kez hazırlanan *2006 Türkiye Uyuşturucu Raporu'nda*² yer alan bilgilere göre, uyuşturucu madde kullanımına başlama yaş ortalaması 16.6 olarak tespit edilmiştir. Raporun yayınlandığı tarihte, madde kullanıcılarının yaş ortalaması 24 olarak tespit edilmiş, kullanıcıların yarısından fazlasının 15-24 yaş aralığında olduğu belirtilmiştir. Yine aynı rapora göre 2005 yılında ilgili tedavi merkezlerine 2,078 başvuru olmuştur. Bu başvuruların 1,084'ünün ne yazık ki ilk tedavi başvurusu değildir. Tedavi için başvuranlardan 271 kişi 15 yaşın altında, 654 kişi ise 15-19 yaş aralığındadır.

En güncel rapor olan *2014 Türkiye Uyuşturucu Raporu*³ incelendiğinde ise, aradan geçen 8 yılla birlikte uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı ile mücadele konusunda ciddi politikaların uygulanmamış olması sebebiyle, bu illetin giderek artan bir şekilde çocuklarımızı ve gençlerimizi pençesine aldığı anlaşılmaktadır. Genç nüfusta madde kullanım yaygınlığı araştırmasında maddeyi ilk kez kullanma yaş ortalaması 14 olarak tespit edilmiştir, yani uyuşturucu ile tanışma yaşı 8 yılda 2 yaş düşmüştür. Yine aynı rapora göre, çeşitli madde türleri kullanımı sebebiyle 2013 yılı içerisinde poliklinik tedavisi gören kişi sayısı 218,574'e, yatarak tedavi olan kişi sayısı ise 7,897'e yükselmiştir.

Uyuşturucu Bağımlılığı ve Madde Kullanımının Etkileri

Uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı bireyler, aileler ve toplumun geneli üzerinde yıkıcı ve çok ağır etkiler bırakmaktadır ve toplum sağlığını doğrudan etkileyen çok önemli bir risk faktörüdür.

Bu etkilerin en vahimleri elbette can kayıplarıdır. Madde bağlantılı ölümlere baktığımızda, 2000 yılında 12, 2005 yılında 26, 2006 yılında 51⁴ vatandaşımız madde bağımlılığı bağlantılı şekilde hayatını kaybederken, en güncel verileri içeren *2014 Türkiye Uyuşturucu Raporu*'na göre 2013 yılında 232 vatandaşımız doğrudan, 416 vatandaşımız ise dolaylı madde bağlantısı sebebi ile hayatını kaybetmiştir. Yani 2000 ve 2013 yılları arasında madde bağımlılığına bağlı ölümler %1833 oranında artmıştır. Sağlık Bakanı Sayın Recep AKDAĞ da TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda gerçekleştirdiği 2017 Bütçe Sunumu'nda⁵ uyuşturucu kaynaklı ölüm sayılarında artış yaşandığını dile getirmiştir.

2008 tarihli TBMM araştırma komisyonu raporuna göre, madde kullanımı ve bağımlılığı ayrıca yol açtığı tıbbi hastalıklar, ülke ekonomisine getirdiği mali yük (kullanıcıların hem mesleki, hem sosyal, hem de ailevi işlevselliğinin bozulması, sağlık sistemini çok daha fazla kullanmaları, özelleşmiş tıbbi hizmetler için madde kullanıcıları başta olmak üzere kan yoluyla bulaşan Hepatit B, Hepatit C, Tetanos, HIV)

¹ http://www.unodc.org/doc/wdr2016/WORLD_DRUG_REPORT_2016_web.pdf

² <http://www.narkotik.pol.tr/TUBIM/Documents/T%C3%BCrkiye%20Uyu%C5%9Fturucu%20Raporu%202006%20TR.pdf>

³ http://www.narkotik.pol.tr/TUBIM/Documents/T%C3%BCrkiye%20Uyu%C5%9Fturucu%20Raporu_2014_TR.pdf

4 http://www.narkotik.pol.tr/TUBIM/Documents/T%C3%BCrkiye%20Uyu%C5%9Fturucu%20Raporu_2014_TR.pdf

⁵ https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1780

hastalıkların ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların yayılmasına yol açması) ve elde edilen kara paranın ülke bütünlüğünü bozacak terör faaliyetlerine mali kaynak oluşturması açısından da önemli bir sorundur.⁶

Ayrıca uyuşturucu iletici aile içi şiddet, fuhuş, çocuk ve kadınların para toplama amacıyla dilendirilmesi, hırsızlık, kapkaç gibi ciddi toplumsal sorunlara da sebep olmakta, ailelerin dağılmasına yol açmaktadır.

Uyuşturucu bağımlılığından arınmak ve uzak durmak isteyen vatandaşlarımız ise genellikle sosyal dışlanma ile karşılaştıkları için bu çabaları ne yazık ki çoğunlukla başarısızlıkla sonuçlanmaktadır. Ayrıca iş bulamayan ve sağlıklı bir sosyal ortama dâhil olamayan eski kullanıcılar, bir süre sonra kendilerini tekrar uyuşturucu batağının içine sürüklenmiş halde bulmaktadırlar. 2013 yılında yatarak tedavi olan vatandaşlarımızın %48.5'inin daha önce de tedavi görmüş olması bu gerçeğin ifadesidir.

Kolay Ulaşılabilirlik

Uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığında yaşanan artışın sebeplerinin arasında kolay ulaşılabilirlik ilk sıralarda yer almaktadır. Örneğin sentetik uyuşturuculardan olan ve kolaylıkla ulaşılabilen bonzai, çocuklarımız ve gençlerimiz için büyük bir tehdit oluşturmakta, özellikle büyük şehirlerde neredeyse her gün bonzai etkisi altında kendinden geçmiş bir vaziyette çırpınan gençlerimizin ve çocuklarımızın görüntüsü yürek parçalamaktadır. Okul çevrelerinde dahi uyuşturucu maddelerin rahatlıkla satıldığı sıklıkla dile getirilmektedir. Okul çevresinde satış yapan kişilerin, halk arasındaki deyimini ile "torbacı"ların yakalansa bile 'içicilik'ten serbest kaldığı ve tekrar aynı yere döndükleri de ifade edilmektedir. Okul çağındaki çocuklar için uyuşturucu maddelerin cezbedici renk ve şekillerde olduğu da yine sıklıkla vurgulanmaktadır.

Çocuklarımızın Suça Sürüklenmesinde Madde Bağımlılığının Etkisi

Tüm bunların yanı sıra, uyuşturucu ve madde kullanımı çocuklarımızı ve gençlerimizi suça iten önemli bir etkidir. 2015 yılında suça sürüklenme nedeni ile güvenlik birimlerine getirilen 118,245 çocuğun 42,557'sinin, yani %36'sının, bağımlılık yapan madde kullandığı görülmüştür⁷. Bağımlılık yapan madde kullanan çocukların %80.8'ini 15-17 yaş grubu, %17.2'sini ise 12-14 yaş grubundaki çocuklar oluşturmaktadır.

Tedavi Merkezlerinin Kapasite Yetersizliği

Uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı toplumda, özellikle çocuklarımız ve gençlerimiz arasında, bu denli yaygınlaşırken, önleyici hizmetler ve tedavi hizmetleri ne yazık ki gereken noktaya ulaşmamıştır.

Sağlık Bakanlığı 2017 Merkezi Bütçe Sunumu'na⁸ göre Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezleri (AMATEM) ve Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi Eğitim ve Destek Merkezleri (ÇEMATEM)'lerde tedavi amaçlı yatak sayısı ise yalnızca 919'dur. Uyuşturucu bağımlılığı ve madde kullanımındaki ciddi artış göz önüne alındığında merkezlerin sayı ve kapasitesinin yetersizliği de açıkça görülmektedir. İlgili merkezler kapasite açısından bağımlı ve mağdurların hizmet talebine gerekli ivedilikle yanıt verememekte, merkezlerde yatarak tedaviler için haftalar, bazen de aylar sonrasına gün verilebilmektedir.

İstanbul'u Saran Uyuşturucu Tehlikesi

Resmi olarak 15 milyona yaklaşan nüfusu ile İstanbul ülkemizin en büyük metropolü korumaktadır. Bu kalabalık nüfus ülke ekonomisinin belkemiğini oluşturmakla birlikte birçok önemli sorunların da en yoğun ve etkili şekilde İstanbul'da yaşanmasına sebep olmaktadır. Uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı da özellikle İstanbul için ciddi bir problem alanı olmaya devam etmektedir.

⁶ <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss323.pdf>

⁷ <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21544>

⁸ <http://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/1337,sb-2017-yili-butce-sunumu-plan-butcepdf-1pdf.pdf?0>

Türkiye Uyuşturucu Raporu'na göre 1 yıl içerisinde doğrudan madde bağlantılı olarak tespit edilen ölümlerin %49.6'sı yani 115 ölüm vakası İstanbul'da gerçekleşmiştir. Dolaylı madde bağlantılı ölümlerde de İstanbul yine %32.2 oran ve 134 can kaybı ile ilk sırada yer almaktadır. İstanbul 2013 yılında en fazla kokain ve ekstazinin yakalandığı il olarak da kayıtlara geçmiştir. 2013 yılında metamfetamin yakalamalarının büyük çoğunluğu, toplam yakalanan metamfetaminin %84.76'sı ile İstanbul ilinde gerçekleşmiştir. 2013 yılında 2,896,768 adet ekstazi yakalanmıştır. Toplam yakalanan ekstazi miktarının 4,441,217 olduğu düşünüldüğünde İstanbul'da yaşayan ailelerin çocuklarımız ve gençlerimiz için duyduğu endişede ne denli haklı oldukları da rahatlıkla görülebilecektir.

İstanbulluları haklı bir tedirginliğe sürükleyen uyuşturucu ve madde bağımlılığı konusunda bonzai kullanımı yaygınlığının altını önemle çizmek gerekiyor. Bugün İstanbul'un neredeyse her köşe başında bonzai etkisi altında kendinden geçmiş küçük çocuklarımızın, gencecik insanlarımızın yürek burkan manzaralarına şahitlik etmek İstanbulluları derinden yaralamaktadır. Türkiye'de 2013 yılında 780 kilo sentetik kannabinoid (bonzai vb) yakalanmıştır ve İstanbul yakalanan 279 kilo sentetik kannabinoid ile ne yazık ki yine başı çekmektedir. Sentetik kannabinoidlerin ilk olarak 2011 yılında 26 ilimizde yakalandığı, bu sayının 2012 yılında 43 ilimize, 2013 yılında ise 70 ilimize kadar yayılması bir an evvel ciddi mücadele yöntemlerinin ve önleyici politikaların yürürlüğe konması gerektiğinin de bir işareti olarak alınmalıdır.

Anayasamızın 56. maddesi "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir" der ve "Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak (...) amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler" cümleleri ile vatandaşların sağlıklı yaşama hakkının sağlanması için devleti sorumlu kılar. Bu maddeye eşlik eden 58. madde ile de "Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır" denilerek bu sorumluluk bir kez daha vurgulanmıştır.

Her ne kadar 23. yasama döneminde, Şubat 2008'de, Meclis çatısı altında Uyuşturucu Başta Olmak Üzere Madde Bağımlılığı Ve Kaçakçılığı Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuş olsa da, yukarıda da izah edildiği gibi uyuşturucu ile mücadelede ülkemiz adına atılması gereken ciddi adımların olduğu görülmektedir. Komisyonun sonuç raporunda yer alan önerilerin birçoğu ise halen gerçekleştirilmiş değildir.

Örneğin "Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle Mücadele Kanunu" isimli özel kanunun çıkarılmasına yönelik halen bir adım atılmamıştır. Oysa uyuşturucu ile mücadele, şimdiki ve gelecek kuşaklarımızı yakından ilgilendiren, tüm siyasi partilerin hep birlikte siyaset üstü bir tutum ve ciddiyet ile ele alması gereken, oy kaygısı güdülmeksizin yürütülmesi elzem bir politikadır.

Özetle, en yüksek risk grubunda yer alan çocuklarımız ve gençlerimizin sağlıklı birer yetişkin olabilmeleri için gerekli güvenli ortamın sağlanmasında TBMM'ye ve biz yasa yapıcılara büyük görev düşmektedir. Uyuşturucu maddelerin üretimi ve kaçakçılığıyla etkin mücadele için gerekli kararların alınması, satış cezalarının caydırıcı hale getirilmesi, yurttaşların bu yönde bilinçlendirilmesi, sosyal hayatın her alanının uyuşturucu maddelerden arındırılması gibi alanlarda bir an evvel kapsamlı adımların atılması şarttır.

Anayasa eli ile verilen bu sorumluluğun ivedilikle ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilebilmesi için, ülkemizde çocuklarımızı ve gençlerimizi pençesine alan uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığının sebeplerinin çok yönlü araştırılması, önleyici tedbirlerin alınması ve çözüm yollarının Meclis çatısı altında konunun uzmanları ve mağdurların da görüşlerine başvurularak tespiti araştırma komisyonunun kurulması gerekmektedir.

